

Nicolas Sarkozy köztársasági elnök látogatása Mayenne megyében

A „Grenelle de l’environnement” környezetvédelmi törvénycsomag „negyedik születésnapja” alkalmából Nicolas Sarkozy köztársasági elnök a közelmúltban látogatást tett Mayenne megyében, ahol ahol fölavatta a Séché Environnement csoport új szelektív hulladékfeldolgozóját, találkozott a hulladék-kezelésben érintett cégek képviselőivel, valamint [beszédet mondott](#) Changé városában. A programon részt vett Nathalie Kosciusko-Morizet környezetvédelmi miniszter is.

Háttér

2007. október 25-én Nicolas Sarkozy köztársasági elnök jelentette be annak a 268 intézkedésnek a meghozatalát, amik azóta alapjaiban meghatározzák a francia környezetvédelmi politikát. Az eseményen annak idején részt vett Wangari Maathai, Al Gore et Jose Manuel Barroso is. Az akkor bejelentettek alapján:

- soha nem látott nagyságú környezetvédelmi minisztérium jött létre, a közelmúltig az ennek élén áló miniszter egyben államminiszter is volt,
- a társadalmi és gazdasági érdekegyeztető fórum, a Conseil Économique et Social tevékenységi kibővül a környezetvédelemmel, neve Conseil Économique, Social et Environnemental-ra változott (<http://www.conseil-economique-et-social.fr/>),
- prioritást kapott az energia-hatékonyság, megszületett az épületek hógazdálkodására vonatkozó jogszabályi háttér, bevezették az épületek hógazdálkodását javító beruházásokat ösztönző és támogató nulla százalékos kamatú kölcsön intézményét (*éco-prêt à taux zéro*),
- nagyon jelentős beruházások történtek a megújuló energiahordozók arányának növelése érdekében, a 2005-ös 9,7%-os (elsősorban víz) arány 2010-re 12,9%-ra nőtt, megnyolcszorozódott a szélerőmű-kapacitás, a fotovoltaikus park 2-ről 1700 MW-ra nőtt,
- a gépkocsikra bevezették a környezetvédelmi bonus-malus rendszert, nagyon jelentős beruházások kezdődtek országszerte az elektromos üzemű, kötöttpályás közlekedés és a nagysebességű vasúti hálózat bővítése érdekében,
- hangsúlyt kapott a biodiverzitás megőrzése: francia kezdeményezésre létrejött a nemzetközi biodiverzitási platform ([International science-policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services](#), IPBES – GIEC de la biodiversité), a Mayotte-on és a Golfe du Lion-ban létesített tengeri nemzeti park után 2012-re létrejött a Calanques Nemzeti Park is.

További tervek a kormányzat részéről:

- a megújuló energiahordozók további, masszív fejlesztése, kifejezett prioritást adva a biomassa alapú projekteknek, előkészítve az újabb, 3GW-os off-shore szélerőmű projektet, létrehozva a tengeri energiák kiaknázását szolgáló „France Energies Marines” pólust és odaítélve ennek a dekarbonizált energiákat fejlesztő kiválósági intézet címet,
- bővül a nulla százalékos kamatozású, az energiahatékonyság-javítást szolgáló hitelt igénylők köre, a gépjárművek környezetvédelmi bonus-malus rendszerét más termékekre is kiterjesztik,
- a környezetvédelmet támogató jelenlegi, messze nem kielégítő hatékonyságú pénzügyi eszközöket alapjaiban alakítják át, a tervek szerint ezeket fölvaltja egy nemzeti biodiverzitás-megőrzési alap, amiből transzverzális jellegű ökológiai projekteket kívánnak finanszírozni,

- további erőfeszítéseket kívánnak tenni nemzetközi szinten is a széndioxid-emisszió csökkentése érdekében.

A francia hulladék-gazdálkodás sarokszámai:

Évi 870 millió tonna keletkező szemét, ennek 80%-a mezőgazdasági és építőipari eredetű. A háztartási szemét mennyisége 24 millió tonna, ami egy főre vetítve 350 kilogrammot jelent. A hulladékbegyűjtés és –feldolgozás 130 ezer munkavállaltot takar, ebből 86 ezer dolgozik a begyűjtésben (közülük 40 ezer a nehéz körülmények között dolgozó „terepi alkalmazott”), 34 ezer az újrahasznosításban, 8 ezer a valorizációban és a megsemmisítésben. A „szemétiparban” az éves növekedés 3%, ezen belül az újrahasznosításban 5%, ami a jövő szempontjából ígéretessé teszi ezt a szektort.

A szelektív hulladékgyűjtés önkormányzatok számára kötelezővé tételével a Grenelle de l'environnement alapvető változásokat volt hivatott megvalósítani ezen a területen, különösen annak fényében, hogy a hulladékgazdálkodás esetében 1975. óta nem volt érdemi reform, politikai szándék. A jogalkotó egyik fő feladatának ennek során azt tekintette, hogy 2008-2013. között a háztartási szemét mennyisége 7%-kal csökkenjen. 2012-re az újrahasznosítás arányát érdemben növelni akarták, mégpedig 35%-ra a háztartási, 75%-ra az ipari hulladék esetében, ezzel párhuzamosan 15%-kal csökkentve az égetőkbe jutó szemét mennyiségét. Az országos környezet- és energiagazdálkodási ügynökség ([ADEME](#)) 2008-ban még csak 50 millió eurós, a hulladékfeldolgozók modernizációs projektjeit szolgáló költségvetését 2011-re 200 millió euróra növelték, az országban pedig három év alatt összesen 520 millió eurót fordítottak erre a célra. A Grenelle „Plan déchets” (szemét terv) programjának megvalósítására 2015-ig a francia állam 7 milliárd eurót tervez fordítani.

A köztársasági elnök által meglátogatott Séché Environnement egy 1985-ben hulladék-kezelésre és –hasznosításra alapított családi vállalkozás, napjainkban már az ország teljes területén érdekeltségei vannak. Alkalmazottainak száma 1600, árbevétele 400 millió euró, tevékenységnek 95%-a Franciaországban belül realizálódik. A Mayenne-ben található bázis a cég elsőként léteített telepe, ma 180 ha-t foglal el és 400 főt foglalkoztat. Három fő egysége van: a szemétválogató, a veszélyes hulladékkezelő- és tároló, valamint a veszélyes hulladéknak nem minősülő szemetet feldolgozó és tároló rész. Ez utóbbi szerves részét képezi a lebomló szerves hulladékból képződő biogázt hasznosító, villamos áramot és hőenergiát termelő egység: az áram 60 ezer lakos energiagigényét képes kielégíteni, míg a keletkező gőzt egy 800 tagot számláló mezőgazdasági szövetkezet hasznosítja kucernaszáritásra. A telep a világon elsőként kapta meg a hulladékfeldolgozásra az ISO 14001-es minősítést. A látogatás alkalmával fölavatott, 4,5 millió eurós beruházással létesített új szemétválogató lehetővé teszi eddig nem hasznosított hulladékok jövőbeni újrahasznosítását is (élelmiszer-csomagolóanyagok, tejtermék-göngyölegek, stb.).

A Grenelle de l'environnement eddigi mérlege

A Grenelle de l'environnement környezetvédelmi törvénycsomag két évtizedes programot határozott meg, aminek alapját három törvény, a Grenelle I és II, valamint a GMO határozza meg (loi OGM). A törvény előkészítése során igyekeztek a legszélesebb társadalmi párbeszédre törekedni, a társadalmi és gazdasági egyeztető tanács (Conseil économique et social) pedig a Grenelle-nek köszönhetően kibővült a környezetvédelemmel. Neve Conseil Économique, Social et Environnemental-ra változott, a helyek 14%-át (33) a környezetvédelemmel foglalkozóknak tarva fenn. Noha a Grenelle célkitűzéseinek zömét 2020. körül várják teljesülni, a vállalások 18%-a 2010. nyarára megvalósult, 59% megvalósítása pedig jelenleg folyik. A fő területek a következők:

1. Klímaváltozás elleni küzdelem

Franciaország az üvegházhatású gázok (ÜHG) kibocsátásában 1990-hez viszonyítva 10%-os csökkenést ért el, amit elsősorban a gépjárművek környezetvédelmi bonus-malus rendszerének bevezetésének hatásának tudnak be – két év alatt az egy gépkocsira jutó átlagos CO₂ emisszió 150g/km-ről 130g/km-re csökkent. Nemzetközi téren a francia uniós elnökség szerepét hangoztatják, ami egy [ambíciózus klíma-energia csomagot](#) fogadtatott el Európára 10 évre előre tervezve. Az ebben 2020-ra meghatározott 23%-os megújuló-arányt Franciaország egy mindenképpen elérendő minimum-küszöbnek tartja.

2. A megújuló energiahordozók fejlesztése

2011. végén a Franciaországban fölhasznált energia 13%-a származott megújuló forrásból, ami egyharmaddal több, mint öt évvel korábban, az akkori érték a nagy vízierőmű-program befejezése óta gyakorlatilag változatlan volt. A szélerőmű-kapacitás 2005. vége óta megnégyszereződött, a jelenleg termelő 2500 turbina együttes teljesítménye 6 GW, a jelenlegi tervekben további 12 GW kapacitás megépítése szerepel. 2011. nyarán indult az első, 3 GW-os [off-shore szélerőmű](#) program, amit egy hasonló indítása követ ez év elején. Az első 2015-ben állnak munkába, a teljes kapacitás kiépítésével biztosítani lehet, hogy az áramigény-növekedés egyötöde megújuló forrásból származzon. A fotovoltaikus park 2007. vége óta harmincszorosára bővült, a kezdeti 50 MW-ról 1,6 GW-ra. A 2012-re kitűzött 1,1 GW-os célt az ország idő előtt elérte (nem kevés költségvetési problémát okozva), a jelenlegi tervek alapján a 2020-as 5,4 GW-os célkitűzés is jóval a céldátum előtt teljesülni fog. A biomassza hasznosításának támogatására hivatott alapok 2009-2013. között 1,2 milliárd eurót juttatnak, de már most látható, hogy a tervek idő előtt teljesülnek. Jelentős előrehaladás történt a bio-üzemanyagok, a biogáz (+20%-os emelés az ezzel előállított áramárában) és a geotermikus energia kiaknázásában is. A költségvetési kutatás-fejlesztés is érdemi többletforrásokhoz jutott, jelen pillanatban a megújuló kutatására közel ugyanannyi közpénz jut, mint a nukleáris energiával kapcsolatos kutatásokra (körülbelül 450-450 millió euró).

3. Közlekedés

2010-2014. között 27 milliárd eurót fordít az ország a közlekedés és szállítás fejlesztésére, ezen belül is kiemelt figyelmet fordítva a multimodális csomópontok kialakítására. Ebből 6 milliárd jut az úthálózatra, párhuzamosan négy szakaszon épül nagysebességű vasúti pálya (a [LVG Rhin-Rhône](#) első szakaszát tavaly októberben adták át), a vízi szállítás érdemi bővülését pedig a most épülő [Canal Seine Nord Europe](#) hivatott elősegíteni. Ez 100 kilométernyi új csatrnát jelent a Párizsi-medencétől Belgium – és ezen keresztül Európa északi területei – felé, a beruházási költség 4,4 milliárd euró, az üzembe helyezés 2017-ben várható. A helyi tömegközlekedésben az elkülönített sávon közlekedő vonalakat (elsősorban villamos, esetleg autóbussz) támogatja a Grenelle, 2020-is a jelenlegi hálózat ötszörösére bővítése a cél, ami 1500 kilométernyi új vonalat jelent – Ile-de-France régióban ennek leglátványosabb projektje a [Le Grand Paris](#) automata elővárosi körmetroja. Az állam példát kívánt mutatni az elektromos autók terjesztésében is, ezért a francia postavállalat 2010-ben ötvenezer darabos elektromos autó-beszerzési tendert hirdetett meg, az első gépkocsik leszállítása 2011. végén kezdődött meg.

4. Az épületek energiahatékonyságának javítása

Az ország energiafogyasztásának 40%-át jelentő ingatlan-állomány fűtés-korszerűsítési és hőszigetelési programja az egyik legnagyobb volumenű vállalkozás. A 2012-ben életbe lépő jogszabályi változások nagyon szigorú követelményeket támasztanak az újonnan épülő épületekkel szemben (*bâtiments basse consommation*, BBC), miközben tovább folyik a

régebben épült ingatlanok korszerűsítése. Ezt szolgálja a [éco-prêt à taux 0 \(éco-PTZ\)](#) névre hallgató hitelkonstrukció, amit magánszemélyek vehetnek igénybe kamatmentesen. 2009-2010-ben 180 ezer ilyen kölcsönt folyósítottak, amivel összességében 3,5 milliárd eurónyi fölüjítási munkát végezhettek el, elsősorban a helyi kkv-knek adva munkalehetőséget. A leginkább rossz állapotú szociális bérlakás-állományból 100 ezret újítottak föl eddig, további 70 ezer fölüjítása folyamatban van. Tervezik a hitelkonstrukció egyszerűsítését azért, hogy ezzel is gyorsuljon a fölüjítés, egyben megnyitják a lehetőséget a társasházak előtt is, így remélhetőleg elérhető az évi 400 ezres lakásfölüjítési cél. A legszegényebb társadalmi réteget 1,25 milliárdnyi támogatásban részesítik 2017-ig annak érdekében, hogy a legfontosabb energiagazdálkodás-javító beruházásokat el tudják végeztetni és mintegy 10%-kal csökkenjen ez ebbe a csoportba tartozó háztartások energiaszámlája.

5. A biodiverzitás megőrzése

A Grenelle-nek köszönhetően új lendületet vett a természetvédelem alá vont területek kijelölése, aminek egyik első lépése Montagne de Kaw védelem alá helyezése volt Francia-Guyanában, ezt követte a Mayotte-nél létrehozott tengeri természetvédelmi park 2010-ben. Három szárazföldi projekt valósult meg 2011-ben, köztük a Calanques és az « Entre Champagne et Bourgogne », ez utóbbi egy erdei természetvédelmi parkot takar, a közeljövőben pedig további öt tengeri parkot hoznak létre. Ez utóbbiakkal Franciaország világviszonylatban is az élre kerül a természetvédelmi oltalom alatt álló felségvizek arányát tekintve, ami eléri majd a 20%-ot.

Köztársasági elnöki bejelentések

- A Mayenne-ben tartott beszédében a köztársasági elnök bejelentette, hogy Eric Besson energetikai és Nathalie Kosciusko-Morizet minisztereket fölkérte, dolgozzák ki a bányászati törvény olyan irányú módosítását, hogy legyen meg a palagáz kitermelését mindenre kiterjedően szabályozó jogszabályi háttér. Aláhúzta, addig nem engedélyeznek Franciaországban palagáz-kitermelést, amíg a beruházók nem tudják maximálisan garantálni azt, hogy az általuk végzett tevékenység semmilyen formában nem károsítja a vízbázist, nem veszélyezteti a környezetet és a lakosság egészségi állapotát.
- A nukleáris energiáról elmondta: a francia elektromos áram ennek köszönhetően tiszta és olcsó, 40%-kal olcsóbb, mint az európai átlag, fele annyiba kerül, mint Németországban. A francia áram a világ egyik legkevesebb széndioxid-kibocsátója, a 30 millió tona CO₂ tizede a németországinak, ami elsősorban az ottani szénművek számlájára írandó. A nukleáris erőműveknek köszönhetően biztosítható Franciaország energetikai stabilitása, érdemben hozzájárulnak a gazdasági versenyképesség javításához, így nem tartja időszerűnek ennek lebontását. Fukushima fényében a maximális biztonság érdekében az ország megteszi a szükséges beruházásokat, erre a [Grand Emprunt](#) gazdaságélénkítési program keretében egy milliárd eurót szánnak.
- A gépjárművek környezetvédelmi bonus-malus rendszerének sikerét látva azt a közeljövőben más termékekre is kiterjesztik, a javaslatok kidolgozása Nathalie Kosciusko-Morizet miniszter föladata. A köztársasági elnöknek nem célja, hogy a folyami vagy a vasúti szállítás fejlesztése a közúti rovására történjen, de ezzel együtt a közúti teherjárműveknek meg kell fizetniük az infrastruktúra használatát. Ezt szolgálja a 2013-ban bevezetendő ökoadó, amit minden francia és külföldi nehéztehergépkocsinak meg kell fizetnie a jelenleg ingyenes országos főútvonalak és megyei utak használata után – a befolyó összeget infrastruktúra-fejlesztésre fordítanák.

- A környezetvédelmet támogató jelenlegi, messze nem kielégítő hatékonyságú pénzügyi eszközöket alapjaiban alakítják át, a tervek szerint ezeket fölváltja egy nemzeti biodiverzitás-megőrzési alap, amiből transzernzális jellegő ökológiai projekteket kívánnak finanszírozni – a rendszer kidolgozása Nathalie Kosciusko-Morizet környezetvédelmi és Valérie Pécresse költségvetési miniszter föladata lett.
- Nemzetközi szinten további erőfeszítéseket kívánnak tenni a széndioxid-emisszió csökkentése érdekében, ideértve az uniós vállalatok nemzetközi versenyképességét javítani hivatott széndioxid-adó bevezetését. Szerintük ugyanis nem tartható tovább az a helyzet, ami az uniós vállalatok környezetvédelmi célú megadóztatásával és a környezetvédelemmel nem törődő országokból történő korlátlan import párhuzamosságával jellemezhető. A [pénzügyi tranzakciók megadóztatása](#) olvasatukban a klímaváltozás elleni küzdelmet és a fejlődő országok érdekét szolgálja, valamint minden korábbinál erőteljesebben támogatják egy környezetvédelmi világszervezet létrehozását.

A köztársasági elnök meggyőződését fejezte ki, hogy a Grenelle de l'environnement alapvetően átförmálta az emberek gondolkodását és a francia gazdaságot fönn tartható pályára állította. Meggyőződése, hogy az energia esetében a kőolaj-kitermelés hamarosan túljut a csúcson, az új készletek föltárása csak elodázza az elkerülhetetlen – véleménye szerint a „kőolaj utáni korszak” már megkezdődött. A környezetvédelemmel kapcsolatos lehetséges megoldások kidolgozása, bevezetése közös feladat, ebben fontos szerep jut az államnak, a területi önkormányzatoknak, a szakszervezeteknek, a vállalati szférának és az NGO-knak. Beszédében a Mon810 kapcsán külön bekezdést szánt a GMO-knak, ahol leszögezte: az ilyen szervezetek termesztéséről (és a kutatásról) 2008-ban meghozott törvénynek köszönhetően egyetlen GMO-szervezetet sem vontak termesztésben Franciaországban, miközben a kutatómunka továbbra is lehetséges maradt. Miközben a kormányzat mindent megtett a lakosság egészségének védelme érdekében, mondta Nicolas Sarkozy, az általa középkori sötétséggel jellemzett egyének következetesen tették tönkre a kísérleti parcellákat, amit határozottan elítélt. Aláhúzta, továbbra is engedélyezni fogják a kutatást, de tiltani fogják a szántóföldi termelést, mindaddig, míg világos válszokat nem kapnak a kérdésekre. *Megjegyzendő, hogy már nincs mit engedélyezni: az erőszakos kísérlet-pusztítások miatt már gyakorlatilag nincs Franciaországban ilyen kísérlet, még a Limagrain szövetkezet is külföldre vitte a maga 150 millió eurós kísérleti programját.*

A mezőgazdaság kapcsán a köztársasági elnök leszögezte, mindent meg kell tenni a termőföldek művelésből való kivonásának megakadályozására, valamint a 2018-ig a mezőgazdasági termeléshez fölhasznált kemikália mennyiségének felére csökkentését célzó Ecophyto program sikere érdekében. Véleménye szerint nem lehet tagadni, hogy vannak nézetkülönbségek a gazdálkodók és a környezetvédők között, de nem is szabad őket egymással szembeállítani, a leegyszerűsítő megközelítés, miszerint mezőgazdaság VAGY környezetvédelem, nem helytálló. Fölhívta a figyelmet arra, 2050-re 9 milliárd ember élelmezését kell a Földön megoldani, ezért érthetetlen, miért kellene fölszámolni a vidék létezését, miközben a mezőgazdasági termelés iránti igény hatalmas.

Hasonlóan több más beszédéhez, Nicolas Sarkozy megjegyezte, szükség van arra, hogy az elkerülhetetlen, de „fájdalmas” döntéseket is meghozzák, mivel a további halogatás csak azt eredményezi, ezeket később, de még nagyobb áldozatokkal kell megtenni.

Somogyi Norbert mezőgazdasági és TÉT-attasé, Párizs